

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris Sermones In Dominicis & Festa per annum

Bernardus <Claraevallensis>

III. De quinque diebus: proceßionis, resectionis, paßionis, Requitionis,
Resurrectionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

¶ Psal. 33. d eum habent ut jumentum cui infidet. Et audi hoc ipsum à Propheta *P*,
Propè est Dominus his qui tribulato sunt corde. Nam & mater quem ægro-
 tantem novit filium, magis fovet & sæpius amplectitur eum. Nemo igi-
 tur indignetur, nemo contemnat, dum voluerit esse Christi jumentum.
 Etenim qui scandalizaverit unum de pusillis istis, illum graviter offendit,
 qui eos tanquam mater gremio suæ fovet misericordiæ, donec roborentur.
 Unde & morum infirmitates patientissimè ferendas Beatus Bene-
 dictus † admonuit.

† S. Bened.
 Regula 72.

¶ Hier. 4. a Quatuor ergo sunt genera in processione Domini. Boni *prudentes*,
 & boni *simplices*, hi sunt qui præeunt, & qui sequuntur. Bonos autem ad-
 didi, quia prudentes non boni, iniqui sunt, juxta illud *9*: *Sapientes sunt ut*
faciant mala, & simplices non boni stulti sunt. In processione autem Do-
 mini, nec iniquus locum habet, nec stultus. Porro qui adhærent ei contem-
 plativi sunt. Qui portant eum & onerantur eo: ipsi sunt duri corde, & pa-
 rum devoti. Sed ecce omnes sunt in processione Domini; & nemo ex ipsis
 faciem eius videt. Nam qui præcedunt, occupati sunt in paranda via, sol-
 liciti circa peccata & tentationes aliorum. Qui sequuntur, ipsi omnino
 faciem eius videre non possunt: sed sicut Moyli dictum est *r*, posteriora
 eius vident. Jumentum cui infidet, nunquam ad videndum levat oculos:
 sed primum est semper in terram. Qui verò adhærent ipsi, aliquando vi-
 dere possunt, sed raptim & non continuè, nec planè dum adhuc sunt in
 via. Attamen quantum ad alios, ipsi magis facie ad faciem vident: juxta
 quod verè de Moyse scriptum est *s*, quia cæteris quidem Prophetis per
 visiones & somnia, Moyli verò facie ad faciem loquebatur. Quantum ad
 plenam sanè visionem, nec ipse Moyse dum viveret in hoc mundo, im-
 petrare potuit faciei ipsius visionem: quia sicut ipse ait *t*, *Non videbit me*
homo, & vivet. Non videbor, inquit, in hac vita; non videbit quis fa-
 ciem meam in hac via, & in processione ista. Ipse itaq; magna pietate sua
 donet nobis sic in eius processione perseverare dum vivimus, ut in ma-
 gna illa processione, qua cum suis omnibus à Patre suscipiendus est, &
 traditurus regnum Deo & Patri, sanctam civitatem ingredi mereamur,
 cum eo qui vivit & regnat per omnia secula seculorum, Amen.

¶ Exod. 33. d

¶ Ibid.
 Moyse quo-
 modo Deum
 viderit.
 † Exod. 33. a

DOMINICA PALMARUM.

*De quinque Diebus: Processionis, Resectionis, Passionis, Requietio-
 nis, Resurrectionis.*

S E R M O III.

¶ Sap. 11. d

CUm universa fecerit DEUS in numero, pondere, & mensura: spe-
 cialiùs tamen ea tempora quibus in terris visus est, & cum homini-
 bus

Dominica Palmarum, Sermo III. 201

bus conversatus est, quæcunque in eis operatus, locutus, aut passus est, ita disposuit, ut ne minimum quidem momentum, ne unum jota à sacramento vacaverit, aut præterierit sine mysterio. Evidentiùs tamen quatuor proximos dies, & ipsum quem hodie colimus, illustravit diem Processionis, diem Refectionis, Passionis, Requietionis & Resurrectionis suæ. Notabiles admodum dies, & inter cæteros insignes magis. Prima siquidem die gloriam suscipere dignatus est humanam: & cum ingenti quodam tripudio, & exultatione vniuersæ teræ, Hierosolymam non propriis (ut hæctenus consueverat) pedibus, sed iumento vectus intrare. Et hæc quidem præparatio ad passionem fuit, excitata hinc maximè invidia Sacerdotum. Sanè venturas aliquando turbas ut raperent, & eum regem facerent, fugiens legitur declinasse ^a. Nunc verò etiam non quæsitus affuit, ut tanquam rex Israel susciperetur & prædicaretur ab eis, quin etiam in hæc ipsa præconia eorum (quod dubium non est) animos excitavit. Sic nimirum & de passione advertere est. Exiit quandoque & abscondit se ab eis, scilicet Judæis: nec volebat jam ambulare palam in Judæa: qui quærebant eum interficere ^b. Sciens autem quod venerit hora eius: tanquam potestatem habens, spontaneus ipse se obtulit passioni. Decebat nempe Pontificem nostrum ^c tentari per omnia pro similitudine abique peccato, ut tanquam verus homo & prospera hominum & adversa opportunè vitaret, opportunè susciperet, & utrarumque rerum in seipso nobis salutare præberet exemplum. Ut enim temperantiæ est, præconia populi & seculi huius prospera declinare: sic interdum iustitiæ est, certà quidem dispensatione admittere ea. Persecutio quoque & temporalis omnis adversitas pro loco & tempore prudenter aliquando fugienda erit: cum autem necesse fuerit, viriliter toleranda.

Et in his quidem duobus (prosperitatem & adversitatem loquor) humana omnis vita versatur. Nihilominus autem in illis quatuor notissimis utique speciebus virtus universa consistit. Ita ergo omnem virtutem implere decuit eum in quo plenius habitabat omnis plenitudo virtutis, ut notum fieret omnibus quia is sciret maximè abundare, sciret & penuriam pati. Non enim Dei sapientia de his erat, quos occidere prosperitas sua, non Dei virtus de his, quos perdere posset averfio. Utrumque enim scriptum est ^d; quòd *prosperitas*, non tamen omnium, sed *stultorum occidat illos*: *avertio* utique non quorumlibet, sed *parrulorum*, perdat illos. Quàm modestè tamen hanc ipsam videtur gloriam suscepisse ad triumphalem occursum in asino veniens, non in curribus aut in equis? Et dicebat ^e: *Si quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus*

1. Dies processionis.

Cur Christus gloriam mundanam admiserit.

^a Ioan. 6. b

^b Ioan. 7. a

Christus spontaneè mortem subiit.

^c Hebr. 4. d

^d Prov. 1. d

^e Matt. 21.

his

his opus habet. Opus magnum, opus salutis. Nempe homines & jumenta salvos facere venerat: multiplicans misericordiam suam DEUS. Initia nostræ conversionis fovet ista dignatio, ut primum ex ancilla filium generemus. Solutus est ad mandatum Domini qui antea tenebatur, aut non volens bene facere, ut utroque fortiùs vinculo alligatus, nec volens scilicet nec valens. Non novit interim puriùs in Domino gratulari: persuasum tenet placere ei quod agit, & consolatur in eo quod sibi eum quodammodo se facere reputet debitorem: sæpiùs memorans quia Dominus his opus habet. Nam processu temporis in eo magis afficietur ut suo sollicitetur debito, & timeat, ne forte tantis beneficiis inveniatur ingratus; dicens, quia servus inutilis sum, & bonorum meorum non eges. Ad hæc quidam verax affectio & fidelis: hic filius liberæ, cum quo ancillæ filius hæres esse non possit. Ita ergo in hac processione.

2. Dies Re-
fectionis.
f Luc. 22. h

Cur solus
Christus pas-
sit.

Quibus pani-
bus Christus
refecit Apo-
stolos.
g Ioan. 4. e
Voluntatis di-
vina execu-
tio cor homi-
nis confortat.
Panis Eucha-
ristie.
h Ioan. 6. d

Cæterum ante passionem affectuosiùs paterfamilias *Refectionem* suis curavit domesticis exhibere: & in hoc quoque apparuit benignitas & humanitas Salvatoris. Cum enim dilexisset suos, in finem dilexit eos, & dicebat *f*: *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar.* Oportebat enim. Expetierat eos Satanas ut cribraret sicut triticum: opus erat prævenire refectione. Denique qui refecti paulominus defecerunt, quid jejuni fecissent? Hinc fuit quod non modò corpora, sed etiam corda refecit, & ea quàm maximè. Neque enim corporalis passio, sed tentatio spiritualis instabat, quod singulariter ille futurus esset donec transiret. Et nimirum hostia sicut sola prodesse potuit, sic sola suffecit: nec Christum decuit simul & Petrum, aut Jacobum, vel Joannem pro salute hominum pati. Crucifixi tamen fuere cum eo alii duo nequam: de quibus nulla prorsus suspicio possit haberi, tanquam ex eis minus efficax sacrificium suppleretur.

Quibus ergo panibus in cœna refecit Apostolos? Utego arbitror, quinque. *Meus* (inquit *g*) *cibus est, ut faciam voluntatem Patris mei.* Cibus utique, sed cibus cordis. Quid enim æquè confirmat & corroborat cor humanum, quid ita in omni necessitate confortat & sustentat, ut divinæ voluntatis executio, velut in quendam animæ ventrem, conscientiam scilicet eius ingesta? Sic & sermonem divinæ exhortationis, & promissionum eius consolationem, & orantium lachrymas, panes cordis esse solus ille ignorat, cuius jam aruit cor, pro eo quod suum ipsius panem comedere sit oblitus. Super omnia autem caro Domini verè est cibus, & cibus vitæ, panis de cœlo vivus *h*. Nullum ex his in hac tam solemni Cœna Domini defuisse reperies, si diligenter advertas. Recumbentibus adhuc discipulis surgit à Cœna: præcingitur linteo; aquam ponit in pel-
vim;

vim: Discipulorum pedes abluuit & extergitⁱ. Non est voluntas carnis & sanguinis hæc, sed voluntas Patris, & sanctificatio nostra. Denique *si non laveris te* (ait Dominus ad Petrum obnixius repugnantem) *non habebis partem mecum*^k. Scimus autem quid dixerit^l, *Eum qui venit ad me, non ejiciam foras: quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.* Opportunè autem, & utique more suo, post exemplum operis, exhortationem sermonis adiunxit. Inter loquendum quoque (nam copiosissimus extitit sermo) multis eos promissionibus propter instantem maximè passionem refovere & refocillare curavit: de Resurrectione sua: de adventu Paraleti: de eorum confirmatione, & aliquando assumptione ad seipsum. Nec multo post ventum est ad orationem, & usque tertio factus in agonia orabat. Ubi quidem non solis oculis, sed quasi membris omnibus flevisse videtur: ut totum corpus eius, quod est Ecclesia, totius lachrymis corporis purgaretur. Nam de Sacramento quidem Corporis & Sanguinis sui, nemo est qui nesciat hanc quoque tantam & tam singularem alimoniam ea primùm die exhibitam, ea die commendatam & mandatam deinceps frequentari.

Christus post exemplum operis subiicit exhortationem sermonis.
Christi oratio & sudor in hortis.

Ex hoc jam dies sequitur *Passionis*. In qua nimirum sicut totum hominem salvum fecit, sic de toto se fecit hostiam salutarem: corpus exponens tantis supplicis & injuriis: animum verò geminæ cuiusdam humanissimæ compassionis affectui: hinc quidem super mœrore inconsolabili sanctarum feminarum, inde super desperatione & dispersione Discipulorum. In his quatuor crux Dominica fuit: & hæc omnia propter nos passus est, qui tanta charitate compassus est nobis. Veruntamen quæ de ipso erant, finem habuere, sicut ipse lamentantibus mulieribus ait^m: *Finem utique celerrimum & celeberrimum, primò quidem Requiem, deinde Resurrectionem.* Nos quoque si festinamus in illam ingredi requiem, per multas tribulationes nobis (si meminerimus) transeundum est. Et prius quidem donec sumus in tribulatione; magnum nobis videretur aspirare ad requiem: tanquam nihil simus amplius desideraturi. Verùm non erit nobis requies, ne in requie quidem ipsa, à desiderio gloriæ, à desiderio resurrectionis. *Amodo* (inquitⁿ) *jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis.* A labore ergo requiescunt, qui in Domino moriuntur, sed non requiescunt interim à clamore. Denique sub throno Dei clamant animæ occisorum: quia etsi nihil habeant quod molestat: nondum tamen totum habent quod delectet, donec requiem resurrectionis, donec Sabbatum Pascha sequatur.

3. Dies Passionis.
m Luc. 22.
4. Dies Requiescentis, & 5. Resurrectionis.
n Apoc. 14. c

